

AYŞENUR OCAK

**BİR DOĞA VE
İNSAN HAKKI OLARAK
SU HAKKI**

onikilevha
KİTAP VE YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

ÖN BÖLÜM SUYUN KÜRESEL BİR SORUN OLARAK ORTAYA ÇIKMASI

A. Su Talebinin Artmasına Karşın Su Kaynaklarının Zarar Görmesi.....	5
1. Su Kullanımının Artması.....	6
a. Nüfus Artışı	7
b. Suyun Kullanım Alanlarının Genişlemesi.....	8
2. Su Kaynaklarının Kuruması ve Kirletilmesi.....	10
a. İklim Değişikliği	11
b. Su Kirliliği.....	12
B. Küresel Su Politikası.....	15
1. Suyun Metalaşması	16
a. Dünya Su Aktörleri	17
b. Su Kamusal Bir Varlık Mı Mal Mı?	20

2. Suların Özelleştirilmesi ve Su Hakkı.....27
 - a. Özelleştirmeler ve Su Adaleti Hareketi.....27
 - b. Su Hakkı Suların Özelleştirilmesine Engel mi?.....32

BİRİNCİ BÖLÜM

BİR DOĞA HAKKI OLARAK SU HAKKI

- A. Doğa Hakları Mümkün Mü?39
 1. Doğanın Bir Hak Öznesi Olarak Ele Alınması.....39
 - a. Kavramın Ortaya Çıkışı ve Gelişimi 40
 - b. Doğa Hakkı Kavramının Dayanakları43
 2. Hukuki Bir Taraf Olarak Doğa.....47
 - a. Halk Davası Yolu..... 48
 - b. Hukuki Temsil Yolu 48
 3. Doğa Haklarının Temellendirilmesi 49
 - a. Uluslararası İlk Düzenleme: Doğa Ana Hakları Evrensel Beyannameşi..... 50
 - b. Doğanın Anayasal ve Yasal Hakları: Ekvador ve Bolivya Örnekleri53
- B. Doğanın Su Hakkı58
 1. Doğanın Su Hakkının İçeriği.....58
 - a. Doğanın Su Hakkının Açıkça Kabul Edildiği Düzenlemeler Bakımından58
 - b. Doğanın Su Hakkına Yorum Yoluyla Ulaşılan Düzenlemeler Bakımından59
 2. Doğanın Su Hakkına İlişkin İçtihadî Gelişmeler.....62
 - a. Doğanın Su Hakkının Kabul Edildiği Davalar62
 - b. Politik Bir Dava : Mirador Maden İşletmeciliği Kararı..... 64

İKİNCİ BÖLÜM
SU HAKKININ BİR İNSAN HAKKI OLARAK
TEMELLENDİRİLMESİ

A. Su Hakkının Teorik Açıdan Ele Alınması.....	67
1. İnsan Hakları Teorisi Işığında Su Hakkı.....	70
a. İnsan Haklarının Sınıflandırılması ve Su Hakkının Bu Sınıflandırmadaki Yeri.....	71
b. İnsan Haklarının Kaynağına Yönelik Yaklaşımlar Çerçevesinde Su Hakkı.....	76
2. İnsan Hakkı Olarak Suya Yönelik Eleştiriler.....	79
a. Su Hakkının Konu Bakımından Eleştirilmesi	79
b. Su Hakkının Zaman Bakımından Eleştirilmesi	81
B. Su Hakkının Hukuki Karakteri	83
1. Su Hakkının Normatif İçeriği	83
a. Su Hakkının Unsurları: Mevcudiyet, Kalite ve Erişilebilirlik.....	83
b. Hakkın Uygulanmasında Gözetilecek İlkeler: Ayrım Gözetmeme ve Eşitlik.....	89
2. Devletin Yükümlülükleri.....	93
a. Su Hakkının Unsurları Bakımından	94
b. Hakkın Uygulanmasında Gözetilecek İlkeler Bakımından..	97
C. Su Hakkının Diğer İnsan Hakları İle İlişkisi.....	101
1. Kişisel Haklar.....	102
a. İnsan Onuru.....	103
b. Yaşama Hakkı (KSHS, m.6)	105
2. Ekonomik ve Sosyal Haklar	108
a. Yeterli Yaşama Standardı Hakkı (ESKHS, m.11)	108
b. Sağlık Hakkı (EKSHS, m.12)	111

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ULUSLARASI HUKUKTA VE ULUSAL
HUKUKLARDA SU HAKKI

A. Uluslararası Hukukta Su Hakkı.....	113
1. Su Hakkının Uluslararası Kaynakları	114
a. Bildiri ve Kararlar	114
b. Uluslararası Sözleşmeler	116
2. Uluslararası Mahkeme Kararları Işığında Su Hakkı.....	120
a. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Su Hakkı. 120	
b. Amerikalılar Arası İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Su Hakkı	125
c. Latin Amerika Su Mahkemesi Kararlarında Su Hakkı	128
B. Ulusal Hukuklarda Su Hakkı	132
1. Su Hakkının Ulusal Hukuk Sistemlerinde Tanınması	133
a. Su Hakkının Anayasal Düzeyde Kabul Edilmesi	133
b. Su Hakkının Yasal Düzeyde Kabul Edilmesi.....	138
c. Su Hakkının Mahkeme Kararlarıyla Kabul Edilmesi	141
2. Yargı Kararları Işığında Su Hakkı	142
a. Su Hizmetlerinin Sağlanması ve Suyun Korunması.....	143
b. Fatura Ödeyemeyenlerin Suyunun Kesilmesi.....	149
SONUÇ	155
KAYNAKÇA	161